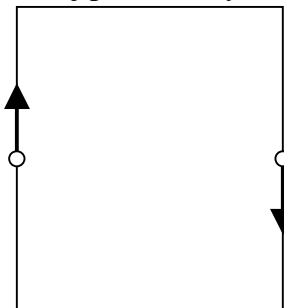

Określić wartość maksymalnych naprężeń stycznych i jednostkowy kąt skręcenia przekroju w którym obciążenie redukuje się do momentu skręcającego o wartości $M_s=165\text{Nm}$ działającego w tych przekrojach zgodnie ze wskazówkami zegara. Moduł ścinania dla materiału z którego wykonano pręt o zadanym przekroju $G=70\text{GPa}$

Przeanalizowane zostaną tu podobne co do rozmiarów przekroje: prostokątny, skrzynkowy (czyli zamknięty), ceowy (czyli otwarty).

1. Przekrój prostokątny o wymiarach 3,5cm*4cm

Na rysunku przedstawiono kierunki i zwroty maksymalnych naprężeń stycznych które wystąpią w środku dłuższego boku prostokąta.

Charakterystyki geometryczne:

Wskaźnik wytrzymałości na skręcanie przekroju prostokątnego

$$W_s = \alpha h b^2 = 0,2146 \cdot 4 \cdot (3,5)^2 \text{ cm}^3 = 10,515 \text{ cm}^3$$

W powyższym wzorze α to bezwymiarowy współczynnik zależny od stosunku h/b . Odczytując z tablic wartości współczynnika

$\alpha(h/b=1)=0,208$ oraz $\alpha(h/b=1,5)=0,231$ wykorzystując metodę interpolacji liniowej obliczono $\alpha(h/b=4/3,5=1,143)=0,2146$

Wymiary h i b muszą spełniać relację $h \geq b$.

Moment bezwładności na skręcanie przekroju prostokątnego

$$J_s = \beta h b^3 = 0,1567 \cdot 4 \cdot (3,5)^3 \text{ cm}^4 = 26,876 \text{ cm}^4$$

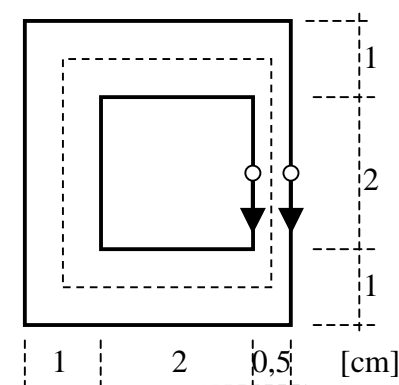
W powyższym wzorze β to bezwymiarowy współczynnik zależny od stosunku h/b . Odczytując z tablic wartości współczynnika $\beta(h/b=1)=0,141$ oraz $\beta(h/b=1,5)=0,196$ wykorzystując metodę interpolacji liniowej obliczono $\beta(h/b=4/3,5=1,143)=0,1567$

Maksymalne naprężenia styczne w przekroju prostokątnym: $\tau_{\max} = M_s / W_s = 165 \text{ Nm} / 10,515 \text{ cm}^3 = 15,69 \text{ MPa}$

Jednostkowy kąt skręcenia przekroju prostokątnego:

$$\theta = \frac{M_s}{G J_s} = \frac{165 \text{ Nm}}{70 \cdot 10^9 \frac{\text{N}}{\text{m}^2} \cdot 26,876 \cdot 10^{-8} \text{ m}^4} = \frac{165}{0,7 \cdot 26,876} \cdot \frac{10^{-3} \text{ rad}}{\text{m}} = 8,77 \cdot \frac{10^{-3} \text{ rad}}{\text{m}}$$

2. Przekrój skrzynkowy

Na rysunku przedstawiono kierunki i zwroty maksymalnych naprężeń stycznych które wystąpią w najcieńszej ścianie.

Charakterystyki geometryczne:

Kontur środkowy (linia przerywana) ogranicza prostokąt o polu:

$$A_0 = 2,75 \text{ cm} \cdot 3 \text{ cm} = 8,25 \text{ cm}^2$$

Iloczyn: $2 \delta_{\min} A_0 = 2 \cdot 0,5 \text{ cm} \cdot 8,25 \text{ cm}^2 = 8,25 \text{ cm}^3 = W_s$ można nazwać wskaźnikiem wytrzymałości na skręcanie przekroju **zamkniętego**.

Moment bezwładności na skręcanie przekroju **zamkniętego**

$$J_s = \frac{4 A_0^2}{\oint \frac{ds}{\delta}} \quad \text{gdzie całkę występującą w mianowniku należy}$$

obliczyć po konturze środkowym.

W tym przekroju mamy: dwie ścianki o grubości $\delta=1\text{cm}$ i długości wzdłuż konturu $\Delta s=2,75\text{cm}$
jedną ściankę o grubości $\delta=1\text{cm}$ i długości wzdłuż konturu $\Delta s=3\text{cm}$
jedną ściankę o grubości $\delta=0,5\text{cm}$ i długości wzdłuż konturu $\Delta s=3\text{cm}$

Całkę w tym przypadku można obliczyć jako sumę: $\oint \frac{ds}{\delta} = \sum \frac{\Delta s}{\delta} = 2 \frac{2,75}{1} + \frac{3}{1} + \frac{3}{0,5} = 14,5$

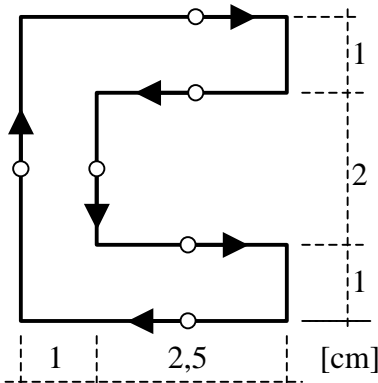
Ostatecznie moment bezwładności na skręcanie przekroju **zamkniętego**: $J_s = \frac{4 \cdot 8,25^2 \text{ cm}^4}{14,5} = 18,776 \text{ cm}^4$

Maksymalne naprężenie styczne w przekroju skrzynkowym: $\tau_{\max} = M_s / W_s = 165 \text{ Nm} / 8,25 \text{ cm}^3 = 20 \text{ MPa}$

Jednostkowy kąt skręcenia przekroju skrzynekowego:

$$\theta = \frac{M_s}{G J_s} = \frac{165 \text{ Nm}}{70 \cdot 10^9 \frac{\text{N}}{\text{m}^2} \cdot 18,776 \cdot 10^{-8} \text{ m}^4} = \frac{165}{0,7 \cdot 18,776} \cdot \frac{10^{-3} \text{ rad}}{\text{m}} = 12,554 \cdot \frac{10^{-3} \text{ rad}}{\text{m}}$$

3. Przekrój ceowy

Na rysunku przedstawiono kierunek i zwrot naprężeń stycznych które wystąpią w tym przekroju.

Charakterystyki geometryczne.

Przekrój podzielono na prostokąty: jeden 4cm*1cm (pionowy) i dwa 2,5cm*1cm (poziome)

Moment bezwładności na skręcanie całego przekroju **otwartego**

$$J_s = \sum_{j=1}^3 J_{sj} = \sum_{j=1}^3 \beta_j b_j^3 h_j \quad \text{gdzie } J_{sj} \text{ to momenty bezwładności}$$

każdego z prostokątów.

$$J_s = (2 \cdot 0,249 \cdot 1^3 \cdot 2,5 + 0,281 \cdot 1^3 \cdot 4) \text{ cm}^4 = 2,369 \text{ cm}^4$$

$$\text{Współczynniki:} \quad \beta(2,5) = 0,249 \quad \beta(4) = 0,281 \\ \alpha(2,5) = 0,258 \quad \alpha(4) = 0,282$$

Maksymalne naprężenie styczne w każdym prostokącie przekroju ceowego obliczymy:

$$\tau_j = \frac{M_{sj}}{W_{sj}} = \frac{M_s \cdot J_{sj} / J_s}{W_{sj}} = \frac{M_s}{J_s} \frac{\beta_j}{\alpha_j} b_j$$

$$\text{Dla prostokątów poziomych mamy:} \quad \tau_1 = \frac{M_s}{J_s} \frac{\beta_1}{\alpha_1} b_1 = \frac{165 \text{ Nm}}{2,369 \text{ cm}^4} \frac{0,249}{0,258} 1 \text{ cm} = 67,22 \text{ MPa}$$

$$\text{Dla prostokąta pionowego mamy:} \quad \tau_2 = \frac{M_s}{J_s} \frac{\beta_2}{\alpha_2} b_2 = \frac{165 \text{ Nm}}{2,369 \text{ cm}^4} \frac{0,281}{0,282} 1 \text{ cm} = 69,4 \text{ MPa}$$

Jednostkowy kąt skręcenia przekroju ceowego :

$$\theta = \frac{M_s}{G J_s} = \frac{165 \text{ Nm}}{70 \cdot 10^9 \frac{\text{N}}{\text{m}^2} \cdot 2,369 \cdot 10^{-8} \text{ m}^4} = \frac{165}{0,7 \cdot 2,369} \cdot \frac{10^{-3} \text{ rad}}{\text{m}} = 99,5 \cdot \frac{10^{-3} \text{ rad}}{\text{m}}$$